

LENINA KĀROGS

LATVIJAS KOMUNISTISKĀ PARTIJAS PREIĻU RAJONA KOMITEJAS UN
PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES LAIKRAKSTS

IZNAK KOPS
1950. GADA 29. MARTĀ
Nr. 110 (5804)
15.
SEPTEMBRIS
CETURTDIENA,
1988. GADS
Makalā 3 kap.

Cienīsim un sapratīsim viens otru

Aizvadītās vasaras mēneši mūsu republikas sabiedriskajā dzīvē bija raksturīgi ar to, ka ik dienas saņemām (un arī pašreiz saņemam) daudz jaunas, reizēm negaidītas informācijas. Mēs mācāmies iepazīt savu sabiedrību salīdzinoši sarežģītāku, nekā tā mums likās vēl pavisam nesen. Galveno uzziņas materiālu lielākoties gūstam no preses, radio un televīzijas.

Te mēs, piemēram, varam paplašināt savu redzesloku no vēsturnieku diskusijām, aculiecinieku stāstījumiem. Ipaši uzmanību saista tie materiāli, kuri atklāj mūsu tautas vēstures likoļus. Bieži izskan nestandarta koncepcijas. Sociālistiskā plurālisma apstākļos tas jāuzskata par pilnīgi dabisku parādību.

Taču... saduras divi viedokļi, un nezinām, ko nu darīt. Līdz šim zinājam oficiāli atzīto patiesību. Citas arī nevajadzēja, jo tā taču ir vieglāk. Bet tagad dzīve ir sarežģījusies, rodoties vairākiem viedokļiem. Jāsāk domāt, analizēt, jāmacās pierādīt savu viedokli. Un tas vairs nav viegli. Nākas savu viedokli koriģēt, jo vēstures zinātnes attīstība (pat pa stundām) to prasa. Pat iznāk, ka šajā atklāšanas laikā dažreiz apstiprinās uzskats, kuru vēl nesen pauda mūsu ideoloģiskie pretinieki.

Tādi, piemēram, ir jautājumi par represijām, kara gadiem, kolektīvizāciju. Šie bezgala sarežģītie un sāpīgie gadi vēsturē līdz šim bija maz analizēti un nepietiekami dziļi izskaidroti. Tāpēc ir likumsakarīgi, ka cilvēkos radusies milzīga interese par tā laika notikumiem. Jā, katram ir tiesības interesēties par pagātni un paust savu vērtējumu. Tikai visi neesam vienlīdz kompetenti. Tāpēc nevajadzētu pretendēt uz patiesību pēdējā instancē.

Mēs vēl neesam pieraduši apspriest nacionālās un starpnacionālo attiecību problēmas. Patlaban šī apspriešana gandrīz vienmēr saistās ar sakāpinātām emocijām. Protams, šo procesu padziļina gan tas, ka nav atrisināti daudzi svarīgi ekonomiskie un sociālie jautājumi, gan radušies samezglējumi valodu lietošanas sfērā.

Pārmaiņas sabiedrībā vienmēr visās izjūt inteliģence. Tās sniegtajā informācijā un spriedumos ir jāieklausās un, protams, laikus uz to jāreaģē, lai problēmas nesamiltu. Dīvēl ir gadījumi, kad latviešu valodā nerunājošie cilvēki republikas radošo savienību viedokli tendenciozi uzdod par vienas tautības pilsoņu interešu paudzē.

Selt acīmredzot nepareizu izpratni radīja tas, ka radošo savienību plēnuma materiāli šiem cilvēkiem ilgu laiku nebija pieejami. Pārmetumus pelna arī republikā krievu valodā iznākšā prese, kurā reizēm parādās tādi raksti, kuri ir pilnīgā pretrunā ar atsevišķu jautājumu skaidrojumu latviešu valodā izdotajos laikrakstos un žurnālos. Arī tas rada neizpratni un nesaprašanos.

Domāju, ka daļēji cilvēkus pamatiedzīvotājos un migrantos ir neētiski pēc būtības. Šīs dalīšanas vietā vajadzētu pacietīgi un rūpīgi pārveidot savstarpējo attiecību kultūru, pamatojoties uz vienam otru cienīšanas principu, taču saglabājot katram savas īpatnības. Uzskatu, ka ir jācieta pats cilvēks, un tikai pēc tam nāk viņa nacionālā piederība. Nedrīkstam dot priekšroku vienai problēmai, bet nedrīzēt citas.

Mēs visi dzīvojam vienā republikā, un te ir mūsu mājas. Tālab nevajadzētu šķiest enerģiju, meklējot vienam otru tikai sliktu. Mums visiem, kopīgi strādājot, jāveido sava republika, ekonomiski spēcīgāka, ekoloģiski tīrāka. Ja visi rūpēsimies par kopīgajām interesēm, būs arī saprašanās.

Apspriešanās nodoti Latvijas Tautas frontes Programmas un Statūtu projekti. Bēdzies diskusiju laiks par to, vai Tautas fronte nepieciešama vai arī varam iztikt bez tās. Tagad ar to jārekinās kā ar realitāti. Jau 8. un 9. oktobrī notiks Latvijas Tautas frontes dibināšanas kongress.

Zinu, ka republikā ir rajoni, kur darbojas vairākas Tautas frontes iniciatīvas grupas. Tām ir sava, ļoti konkrēta rīcības programma. Arī mūsu rajonā, kā saka, ūdens ir sakustējies. Cilvēki kļuvuši ieinteresētāki. Un tomēr vēl neizceļamies ar sabiedriskās domas aktivitāti. Varbūt tā pieaugs tagad, kad ir iespējas iepazīties ar Latvijas Tautas frontes Programmas un Statūtu projektiem? Katram ir iespēja izteikt savus papildinājumus un priekšlikumus, lai Tautas fronte aktīvi rīkotos, īstenot partijas XIX Vissavienības konferences un republikas radošo savienību plēnuma rezolūcijas pavēstus.

Neapšaubāmi — cilvēkos izveidusies vēlšanās dzīvot labāk. Taču neesam vēl spējuši uzmodināt vēlšanos arī labāk strādāt, būt saimniekiem šī vārda viscilvēkācijā nozīmē. Tāpēc tagad vairāk nekā jebkad jāpārvēršas cilvēkam un jāapzi-

nās, ka tikai no viņa aktivitātes, iniciatīvas, kultūras līmeņa un profesionālās sagatavotības galu galā būs atkarīgs mūsu sabiedrības pārbūves liktenis.

Nenoliedzama nozīme ir arī jautājumiem, kas saistīti ar kultūrvēsturi. Daudzi mūsu republikas iedzīvotāji iestājas, lai oficiāli tiktu atzīts sarkanbalt-sarkanais krāsu sakopojums kā Latvijas kultūrvēsturiska simbols, un lai to varētu izmantot nacionālā karoga veidā. Tāpat tiek aicināts atļaut izmantot citus simbolus (Auseklīti, lecošu saulīti), kā arī kultūras svētkos atskanot Baumaņu Kārļa tautas lūgšanu dziesmu «Dievs, svētī Latviju!». Domāju, ka šī simbols nacionālajos svētkos būtu vietā. Bet tajā pašā laikā uzskatu, ka tie cilvēki, kuri demonstrē sarkanbalt-sarkano karogu, pat nokrāsojot mašīnu dubļbļekus, to zaimo. Un diezin vai tas liecina par simbolikas lietotāja ieinteresētību šo kultūrvēsturisko atribūtu atdzimšanā.

Pēdējā laikā republikas masu informācijas līdzekļi intervē reālijas darbiniekus un publicē garīdznieku viedokļus dažādos jautājumos, jo sevišķi — par morāles tēmām. Kultūras fonds, žēlsirdības kustība (varbūt — vēl kādi citi sabiedriskie formējumi) gan tagad, gan arī turpmāk centīsies konsolidēt cilvēkus ar dažādu pārliecību. Tāpēc jaunās attiecības veidojas arī ar baznīcu.

Cilvēki ir ļoti dažādi. Dažādi viņi rīkojušies stagnācijas laikā. Un arī tagad pieeja parādībām, kuras norisinās mūsu sabiedrībā, nav vienāda. Taču cilvēkiem gan nevajadzētu dalīties divās daļās, kad vienīgai izvirza idejas un gaida, kad otrai tās realizēs. Dīvēl reizēm vēl ir tā, ka to, kuri kaut ko noliedz, kritizē un cenšas pamācīt, ir vairāk nekā to, kuri dara savu darbu un pilnā mērā atbild par saviem vārdiem. Tikai darbi, tikai konkrēta rīcība noliek visus savas vietās.

Demokrātisms savstarpēja uzticēšanās, iecietība pret neparasto, pret citiem viedokļiem un meklējumiem, kompetence, iniciatīvas stimulēšana — šiem principiem šodien jābūt godā. Bet konservatīvisms, nesaprašanās, citu domu kategoriska noliegšana pēc principa — ir mans viedoklis un ir nepareizs viedoklis —, kā arī pasivitāte un inertums rada sabiedrībā šķelšanos, sastingumu. Tas nebūt nekalpo pārbūves interesēm.

I. JANSONE,
Latvijas KP Preiļu rajona komitejas sekretāre

I. Bogdanovs strādā par atslēdznieku santehniķi rajona dzīvokļu un komunālās saimniecības ražošanas apvienībā. Viņš apbalvots ar medaļu «Par izcilu darbu», pirmrindnieka ģimētnieka rajona Goda plāksnē.

J. SILICKA foto

PARTIJAS DZĪVE: PĀRSKATI UN VELEŠANAS

Atklāti un lietišķi

Uz kārtējo pārskatu un vēlēšanu sapulci pulcējās Preiļu 21. pārvietojamās mehanizētās kolonnas otrā ražošanas iecirkņa komunisti. Pie viņiem bija ieradusies partijas rajona komitejas pirmais sekretārs V. Solovjovs, Preiļu 21. PMK priekšnieks J. Romāns un galvenais mehāniķis V. Pankovs, kā arī šo rindu autore.

Pārskatu par paveikto darbu sniedza grupas organizatore S. Krupko. Viņa atzīmēja, ka darbi iecirknī šogad veicas labāk nekā pērn. Sekmīgi izpildīts plāns, ņēķinot naudas izteiksmē, kā arī objektu nodošanā un ceļu būvē. Ē savs ieguldījums ir arī komunistiem. Piemēram, V. Kupelis strādā daudzkausu ekskavatora apkalpē, kura plānu paveikusi par 115 procentiem. Mehanizators D. Isajevs savu individuālo uzdevumu izpildījis par 132 procentiem. Sekmīgi darbs sokas drenāžas brigādē, kuru vada S. Krupko, — septiņu mēnešu plāns paveikts ar uzviļu. Tikai labus vārdus var teikt arī par komunistiem J. Smanu, V. Piskunovu, A. Pastoru.

Visi komunisti veic sabiedrisko darbu. Piemēram, V. Ruskulis ir partijas rajona komitejas loceklis un vada brīvprātīgo kārtības sargu grupu. J. Mihailovs ir darba kolektīva padomes loceklis, V. Piskunovs — iecirkņa arodkomitejas priekšsēdētājs, vada šaušanas sekciju. Jaunie komunisti D. Isajevs un V. Kupelis aktīvi nodarbojas ar sportu, bet Daugavas augšgala meliorācijas sistēmu pārvalde strādājošie komunisti A. Gierkens, J. Kažoks un A. Veigulis ilgus gadus spēlē rajona kultūras nama pūtēju orķestrī.

Partijas grupas darba organizatore S. Krupko tomēr atzina, ka darāmā un nepaveiktā vēl daudz. Viņa bija paškritiska un teica, ka, būdama partijas grupas vadītāja, iecirknī nepietiekami organizēti politisko audzināšanu. Piemēram, mācību un lekciju rīkošanā galvenokārt darbojušies partijas birojs un speciālisti. Jonroīām nav novērsti darba disciplīnas pārkāpumi. Pirmajā pusgadā kavēumu dēļ iecirknī zaudēta 21 diena. Uztrauc, ka nārkāpumi izdarīti pēc alkoholisko dzērienu lietošanas. Tiesa, komunistu vidū nārkāpēji nav, taču viņiem jābūt aktīvākiem audzināšanas darbā.

Pārskata referātā pareizi bija atzīmēts, ka te vairāk var un spēj darīt komunisti V. Ruskulis un J. Mihailovs, kuri strādā par autobusu šoferiem un diendienā tiekas ar cilvēkiem. Jāuzlabo partijas disciplīna pašu komunistu vidū.

Partijas grupas darba organizatore izteica bažas par stāvokli apgādē ar drenu caurulēm. Kas atbildinās mūsu uzņēmumam zaudējumus, kas radušies, vedot šīs caurules no Baltkrievijas? Mūsu partijas organizācija šo jautājumu atrisināt nevar, bet republikas vadībai, droši vien, nopietnāk jādomā par Kupravas, Lodes un Usmas rūpnīcu racionālu izmantošanu. Administrācijai sapulcē tika ieteikts pēc iespējas ātrāk izdarīt remontu kopmīnē Preiļos, kā arī padomāt par iecirkņa administratīvās ēkas remontu.

Debatēs runāja 7 komunisti. Galvenās domas, kas izskanēja viņu vārdos, bija — par partijas grupas tālāku nostiprināšanu, par vienkausa ekskavatoru mašīnistu kadru sagatavošanu, par komunistu ekonomisko zināšanu līmeņa paaugstināšanu, par partijas grupas lomas palielināšanu iecirkņa kolektīva saliedēšanā. Komunisti administrācijai un partijas birojam ierosināja padomāt par kādas blakusnozares izveidošanu, lai sliktos laika apstākļos, kad meliorācijas darbus nedrīkst veikt, cilvēki būtu nodarbināti.

Partijas grupas sapulcē runāja Latvijas KP rajona komitejas pirmais sekretārs V. Solovjovs. Analizējot pārkārtošanās gaitu mūsu valstī, republikā un rajonā, viņš aicināja komunistus strādāt vēl neatlaidīgāk, jo darbs ir mūsu pārtības nodrošināšanas pamats.

Pārskatu un vēlēšanu sapulcē noritēja atklāti un lietišķi. Grupas vadību komunisti atkal uzticēja S. Krupko.
R. JAZDANE,
Preiļu 21. PMK partijas biroja sekretāre

Latvijas Tautas frontes atbalsta grupas paziņojums

Republikas vresē pirms nedēļas bija publicēti Latvijas Tautas frontes Programmas un Statūtu projekti. Ceram, ka šie materiāli raduši lielu atbalstu un interesi arī Preiļu rajonā. Programmu un Statūtus apstiprinās Latvijas Tautas frontes dibināšanas kongress, kurš notiks Rīgā 8. un 9. oktobrī. Līdz tam laikam mums jāapspriež Programmas un Statūtu projekti, jāizteic savi papildinājumi un labojumi.

Latvijas Tautas frontes Preiļu rajona atbalsta grupa pēdējā laikā skaitliski augusi, tajā iestājušies arī nelatviešu tautības cilvēki. Domājam, ka arī turpmāk radīsies jauni biedri vai arī atsevišķas atbalsta grupas darba kolektīvos un rajona ciemos. Tāpēc Latvijas Tautas frontes atbalsta grupa lūdz visus, kuri jau pieteikušies TF vai arī

vēlas to darīt, ierasties uz sapulci šī gada 18. septembrī plkst. 15.00 rajona kultūras namā Preiļos. Sapulcē apspriedīsim Latvijas Tautas frontes Programmas un Statūtu projektus, kā arī izlemīsim citus jautājumus.

LTF atbalsta grupa

Līdzekļus Tautas frontes dibināšanas kongresā vajadzībām var ieskaitīt norēķinu kontā Nr. 000702902 Latvijas PSR Dzīvokļu, komunālās saimniecības un sociālās attīstības bankas Rīgas pilsētas norēķinu un operāciju pārvaldē ar norādi «LTF dibināšanas kongresam».

Organizācijas komiteja lūdz līdz 20. septembrim pieteikt LTF koordinācijas centrā Rīcē Kr. Barona ielā 12. (tālrunis 284735) nodibnātās atbalsta grupas. Pārstāvniecību kongresā varēs būt tikai līdz šim datumam pieteiktās grupas.

● REZONANSE: JAUNA CELTĒNICĪBA LĪVĀNOS

Visas Latvijas lauku problēma

Izlasījusi laikraksta «Leņina Karogs» 6. septembra numurā ievietoto Latvijas KP rajona komitejas otrā sekretāra P. Romanova rakstu «Skatīsimies patiesībai acīs», nevaru neizteikt arī savas domas. Tā kā esmu pret jaunās rūpnīcas celtniecību arī ekoloģisko apsvērumu dēļ, tad varbūt par to spriest man nav tiesību, jo, kā raksta biedrs Romanovs, «...runāt par jaunā uzņēmuma kārtīgumu drīkst tikai tas, kurš labi iepazīsies ar tehniski ekonomisko aprēķinu datiem».

Lai man un citiem ierindas pilsoņiem būtu tiesības spriest, lūdzu redakcijai organizēt šādu datu publicēšanu. Domāju, ka tos, kaut pašus svarīgākos, vajadzēja ietvert jau V. Saiteram rakstā «Māja — no plūsmas līnijas». Tad izteiktie spriedumi būtu labāk argumentēti, un biedram Romanovam nevajadzētu ironizēt par cilvēku «kompetenci». Papildus informācijas nepieciešamību pierāda fakts, ka daudzi cilvēki īsti nezina, ko tad jaunā rūpnīca ražos.

Iespējams, ka sākumā pietiktu ar atbildēm kaut vai uz šādiem jautājumiem:

1. Kas un kad projektējis

(vai projektēs) šo rūpnīcu, kāds ir projekta «līmenis»?

2. Kādi ir tie motīvi, kuru dēļ par celtniecības vietu grib izraudzīties Līvānus?

3. Kādi ir galvenie tehniski ekonomiskie un ekoloģiskie dati (konkrēti skaitļi)?

4. Vai ir veikta produkcijas pieprasījuma izpēte?

Biedrs Romanovs savā rakstā ļoti kategoriski apgalvo, ka atteikties no rūpnīcas celtniecības nozīmē «apstāties un palikt šodienas līmenī — bez tālākas attīstības perspektīvām». Vai tāds viedoklis nenozīmē attīstības izpratni tikai kā attīstību ekstensīvā veidā un pakļaušanos jau daudz kritizētajai gigantomānijai?

Attīstība nenozīmē milzīgus (nereti — morāli novecojušus) pamatfondus, vienā vietā sablīvētus cilvēkus, piesārņotu vidi un apšaubāmas kvalitātes «kārbas» laukiem. Pārbaudes kontekstā attīstība noteikti jāsaista ar kvalitāti.

Neņemot laucinieku vietā kategoriski apgalvot, ka viņiem nav vajadzīgas lielpaneļu ēkas. Lai viņi to pasaka paši. Te es piekritu biedra Lejasbūdas viedoklim (laikraksts «Cīņa», 1.

septembra numurs): lai pāris nedēļu laikā katras Latvijas saimniecības vadītājs pazīno, cik šādu māju tās vēlas, bet ja nevēlas — tad kādu iemeslu dēļ.

Uzskatu, ka nevar turpināt risināt problēmas ar pagaidu pasākumiem, kāds būs arī šīs rūpnīcas celtniecība. Pārāk daudz kampanveidīgu «glābšanas» pasākumu lauki ir pieredzējuši. Laukiem nepieciešams pamatīgums.

Ar to gribu teikt, ka jaunās rūpnīcas būve nav tik daudz Līvānu pilsētas vai Preiļu rajona, bet gan visas Latvijas lauku problēma. Un šajā aspektā nav svarīgi, kur tā tiks celta, bet gan — cik tā nepieciešama. Neticu, ka lauku būvniecībai nav citu attīstības iespēju, kas labāk atbilstu Latvijas zemnieku vēlmēm. Tās saņemot nozīmē — Agrorūpniecības komitejas un rajona vadītājiem atbrīvoties no stagnācijas gadu domāšanas un rīcības trafoletiem, piešķirt vārdos solīto prioritāti laukiem, kā arī prioritāri noteikt pašiem savu dzīves veidu.

A. NAGLE,
republikāniskā projektēšanas un mājbuves tresta ražošanas tehnoloģiskās komplektācijas pārvaldes ekonomiste
P. S. Ja raksts tiks publicēts, lūdzu honorāru pārskaitīt Latvijas Tautas frontes dibināšanas kongresa vajadzībām.

Kāds ir reālais devums, spriediet paši: Kirovas un Gorkijas apgabalos uz fermām govīs slaukt brauc pilsētu uzņēmumu strādnieki. Dara to stingrā rindas kārtībā. Ja nekādas netiks darīts ne apgādē ar būvmateriāliem, ne tehnikas kvalitātes uzlabošanā, ne strādājošo skaita palielināšanā, tad tāds pats liktenis var piemērot arī mūsu saimniecības. Tāpēc pilnībā piekritu Oskalna kolhoza valdes priekšsēdētāja J. Brakovska viedoklim.

Būtu vēlams, lai rajona laikrakstā varētu lasīt rajona vadītāju darbinieku domas jautājumos par lauku iedzīvotāju apgādi ar būvmateriāliem, par praktisku palīdzību atpalkušo saimniecību nostiprināšanā. Tāpat gribētos zināt, vai arī svētku reizēs mums jāizteik tikai ar veikalos nopērkamo «smaildošo» maizīti un kad varēsim brīvi iegādāties raugu un sodu pīrāgu cepšanai mājās. Vai deficīts nav seno lauku tradīciju graušanas sekas? Tā likvidēšana ir svarīgs un neatliekams uzdevums.

J. VAIVODS,
kolhoza «Dubna» valdes loceklis

svārs, it sevišķi bērnu vidū, slikti apgādē ar pārtikas produktiem, sporta būvju un pasākumu trūkums pilsētā, pagriums kultūras dzīvē un tā joprojām. Protams, svarīga ir arī jauniešu interešu dažādība. Jācer, ka Līvāni arī turpmāk gatavos ne tikai silīkātu tehnoloģijas speciālistus, bet arī nākamās ražotājus, zinātniekus, sadzīves sfēras darbiniekus u.c.

Par ekoloģiju. Atmosfēras piesārņotības pakāpe pilsētā ir pietiekami augsta. Tas — eksperimentālās biokīmiskās rūpnīcas un stikla fabrikas darbības rezultāts. Sekas — daudzās saslimšanas (sevišķi sieviešu un bērnu vidū). Ir aizliegts peldēties Daugavā un Dubnā. Apkārtējie meži piesārņoti ar ražošanas un sadzīves atkritumiem, liels ir iznikstošo sugu koku īpatsvars, kam par iemeslu lielā mērā ir gaisa piesārņojums ar siera savienojumiem. Jaunā rūpnīca tikai papildinās gaisa piesārņojuma «buketi» — ar silīciļa savienojumiem, betona un dzelzsbetona atkritumiem, kuri atkal nogulsies piepilsētas mežos un laukos.

Tātad, nenoliedzot jaunās ražotnes nepieciešamību, loģiskāk būtu būt to tur, kur tas ir izdevīgi visos aspektos.

V. PASTARS,
Preiļu 21. PMK galvenais inženieris, darba kolektīva padomes priekšsēdētājs

No jaunā nevajag baidīties

Es patiešām nesaprotu tos, kuri rokām un kājām ir pret lielpaneļu mājbuves ceļa tapšanu Līvānos, tātad — arī pret jebkādiem turpmākiem kontaktiem ar republikānisko apvienību «Lauku celtnieks». Par to, ka daudzas Līvānu ielas pārklātas ar asfalta segumu un pilsētā uzbūvēts ne mazums jaunceltnu, taču jāpateicas tieši šai instancē. Protams, arī pašmāju uzņēmumiem un organizācijām nevajadzētu palikt nomājumā — kā to agrāk darīja, teiksim, eksperimentālā biokīmiskā rūpnīca, 8. autokombināta filiāle un citas organizācijas.

Par jaunās ražotnes potenciālo darba spēku varu tikai piebilst, ka jaunatnes profesionālā

orientācija tiešām var būt labs atbalsts šajā lietā. Jā, daudzi vadītāji baidās, ka strādnieki var aiziet citā darbā. Lai tas notiktu, jārada cilvēkiem normāli darba un sadzīves apstākļi.

Taigad mazliet iedziļināsimies jautājumā «par «migrantiem», kurus esam nostādījuši gandrīz vai «tautas ienaidnieku» lomā: bet kurš gan cits, ja ne viņi «baro» to milzīgo pārvaldes aparātu, kāds ir burtiski katrā uzņēmumā? Sos pārmerīgus ierēdņu statusus varētu samazināt vismaz uz pusi. Tad arī «migranti» nebūs vajadzīgi.

G. IVANOVS
darba veterāns
Līvānos

Tā būs labāk

Sodien, atklātības periodā, drīkst visu — pat apvainot līvāniešus tuvredzībā, kā to darīja P. Zukulis savā rakstā.

Paanalizēsim, ko raksta V. Saiters. No viņa teiktā izriet, ka Līvānos rūpnīca jācēl, lai pēc tam varētu rekonstruēt šeit esošās komunikācijas. Un tikai 1995. gadā ar pašreizējo uzņēmumu spēkiem pilsētā sāks būvēt sociālos, kultūras un sadzīves objektus, kuri bija nepieciešami jau pirms vairāk nekā 20 gadiem.

So divdesmit gadu laikā Līvāni — ne bez rajona vadības «palīdzības» — pārvērsti par kopmītnes tipa pilsētu. Te cel jaunās un paplašina vecās rūpnīcas, aplaupa apkārtējās saimniecības un ievēd strādniekus no citām republikām.

Kas tad ir darīts, lai jaunatne paliktu dzīvot un strādāt Līvānos? Jauniešiem nepietiek tikai ar darbu un restorānu. Pajautājiem rajona kultūras darbiniekiem, kad Līvānos pēdējo reizi ir notikusi brīvdabas izrā-

de, dziesmu svētki vai koncerts estrādē?

Ko Līvāniem dos jaunā rūpnīca? Pēc pieredzes zīnu, ka veikalos rindas tad būs garākas, gaiss un ūdens netīrāki, iebraucēju — par kādu tūkstoti vairāk.

Manuprāt, mēs it ļoti varam izteikt bez apvienības «Lauku celtnieks» padomiem, jo nauđu taču tā nedos tik un tā. Esošajiem Līvānu uzņēmumiem vajadzētu apvienoties un kopīgiem spēkiem risināt gadiem sasāpējusās problēmas. Arī rajonam vajadzētu palīdzēt mūsu pilsētai. Man liekas, ka pēdējo 20 gadu laikā kultūras un sadzīves sfēras attīstībai Preiļi ir saņēmuši trīs reizes vairāk līdzekļu.

Vārdu sakot, ja rajona vadība atbalstīs Līvānu pilsētas izpildkomiteju, tad mēs visi kopā spēsim atrisināt savas problēmas arī bez cementa un dolomīta putekļu izplatītajās rūpnīcās.

A. CIMARS
Līvānos

Vispirms — padomāsim

Rajona laikrakstā publicēto V. Saitera rakstu zināmā mērā varētu salīdzināt ar slavenā Ostapa Bendera šaha maču Vasjukos. Tikai šoreiz par pasaules galvaspilsētu izvēlēti Līvāni, bet lētīcīgo šahistu krēslos nosēdināti ne tikai līvānieši, bet arī pārējie rajona iedzīvotāji.

Pirmais, kas piesaista uzmanību, ir acīm redzamā neatbilstība starp V. Saitera solījumiem un republikāniskās apvienības «Lauku celtnieks» priekšsēdētāja vietnieka I. Niedola nespēju atbildēt uz konkrētu jautājumu — kāda asinējumu summa tiks piešķirta pilsētas labiekārtošanai.

P. Zukulis pareizi raksta, ka Līvānos ir koncentrēts salīdzinoši milzīgs rūpnieciskais potenciāls. Tas — no vienas puses — it kā nav slikti, jo tehniskais progress ir neizbēgams. Tomēr nedrīkst aizmirst arī to, ka rūpniecības attīstība ir radījusi pilsētā ļoti asas sociālās un ekoloģiskās problēmas. Uzskatu, ka vispirms vajadzētu atrisināt šīs problēmas un — tikai tad domāt par jaunbūvi. Kā to labāk izdarīt — par to jādome rūpniecības uzņēmumu vadītājiem kopā ar pilsētas izpildkomiteju. Pārkarotāšanās process mums dod unikālas iespējas pieņemt nestandarta lēmumus.

Rajona vadītājiem jaunā rūpnīca problēmas neradīs. Celtniecība Līvānos pavērs papildus iespējas turpināt realizēt rajona centra labiekārtošanas plānu, papildināt jau esošo (launo viesnīcu, kinoteātri, sadzīves pakalpojumu namu, stadionu, estrādi, apvedceļu utt.). Varbūt cienīlamais P. Zukulis varētu izmantot savas bilnvaras un panākt, lai lielpaneļu mājbuves ceļu cel Preiļos? Bet līvānieši tālā pašā laikā varētu iedziļināt, teiksim, pārtikas kombināta būvi. Iespējams, ka no tā Līvānu pilsēta gūtu vismaz kaut kādu labumu. Atcerēsimies, kā pirms desmit

gadiem reklamēja Līvānu EMBK ražotās mājas. Solīja atrisināt visas lauku sociālās problēmas. Kāds ir stāvoklis šodien? Koksnes konstrukciju rūpnīcas skaidu plātņu ceļš joprojām ražo māju būvei nederīgu produkciju, kaut arī lieli līdzekļi izmantoti rekonstrukcijai. Ikviens zina, kādas ir mājas, ko izgatavojam no Bolderājas piegādātajām skaidu plātņiem. Republikā pieprasījums pēc tām strauji samazinās, un koksnes konstrukciju rūpnīca aizvien biežāk savu produkciju realizē citos valsts reģionos.

Vai par agrāk pieņemtiem kļūdainajiem lēmumiem kāds ir kaut vai morāli atbildīgs? Vai mūsu celtniecība ir atrisinājusi pārtikas problēmu? Vai iedzīvotājus apmierina apgāde ar cukuru, gaļu, dārzeņiem?

Es aicinu: apstāsimies, padomāsim, kaut uz brīdi iedziļināsimies laucinieku problēmās! Varbūt mums lētāk ir labāk ir uzspodrināt Līvānu māju prestižu? Varbūt sašaurināsim šo māju ražošanu un nevedīsim tās prom no republikas, bet rūpēsimies par projektu daudzveidību?

Neticu, ka lielpaneļu mājbuves rūpnīca izraisīs pozitīvu pārvērtību lauksaimniecībā. Ja mēs turpināsim uzspiest lauku cilvēkiem to, ko viņi negrib. Gadījuma cilvēki, kurus pievillīnām tikai ar labiekārtotiem dzīvokliem. Pirmām kārtām būs patērētāji. Istam zemes kopējam jāpiedzimst uz šīs zemes. Jātaugojam tālā kā ozolam. Pirms ielaucamies zemes kopēja lietās, padomāsim, vai mēs viņam palīdzēsim vai traucēsim.

Balsoju pret lielpaneļu mājbuves rūpnīcas celtniecību Līvānos kā pret kārtējo nenārdomāto galējību. Atodu savu balsi par pilsētas sociālo, kultūras un sadzīves problēmu nopietnu risinājumu.

J. BERZINS
Līvānos

Vai gigantomānija?

Augustā laikraksts «Leņina Karogs» publicēja materiālus par sarunām pie «apaļā galda», kuras notika sakarā ar lielpaneļu māju būves rūpnīcas celtniecību Līvānos. Izlasījis šos materiālus, gribu izteikt savu viedokli.

Manuprāt, I. Niedola atbildes uz sabiedrības pārstāvju jautājumiem nevar vērtēt citādi kā ambiciozas. Tās atgādina republikas atomelektrostācijas projektētāju dialogu ar šī projekta pretiniekiem.

Neizpratni rada arī rajona Tautas deputātu padomes deputāta P. Zukula raksts «Dzīvojam ne jau vienai dienai». Šķiet, ka autors ir aizmirsis mūsu tautas mūžveco gudrību: «Septiņas reizes nomēri...»

Līvānu nākotne arī man nav vienaldzīga, jo šeit esmu dzīvojis un mācījies gan pats, gan mani bērni. Tādēļ pilnībā piekritu Līvānu 1. vidusskolas skolotājas E. Rubīnes teiktajam, proti, ka pilsētas nākotni tik rožaini var iztēloties vienīgi tas, kurš nepārzina tās problēmas, nejut tās pulsu. Man šķiet, ka

no zila gaisa grābtli nav arī medīku uzrādītie dati par atmosfēras un ūdens piesārņotību pilsētā un tās apkārtnē. Slikti, ka mēs neuzklausām Līvānu mēra viedokli. Deputātiem vajadzētu ieklausīties, ko saka viņu vēlētaji, jo nākamās vēlēšanas taču nav aiz kalniem.

Kas attiecas uz kadru jautājumu, tad jāteic, ka abas Līvānu vidusskolas nav karaspēka daļas, kuras var nokomandēt: «Soļos marš — uz PTS, bet pēc tam — uz jauno rūpnīcu!» Pilnīgi piekritu biedra Zukula teiktajam, ka daudzi līvānieši savā laikā atstājuši pilsētu. Bet — vai tad viņiem obligāti bija jāpaliek tieši šeit? Rajona vadītājiem būtu jāzina, ka daudzi bijušie līvānieši ir ievērojami valsts un sabiedriskie darbinieki, kuru pašreizējais devums sabiedrībai ir lielāks, nekā tas būtu bijis tajā gadījumā, ja viņi būtu palikuši Līvānos.

Nekādi nevaru piekrist apgalvojumam, ka jaunā rūpnīca kalpos tikai laukiem. Kas gan lauku cilvēkam nav solīts! Un solīts visos iespējamajos līmeņos.

Atļaujiet nepiekrīst!

Izlasot rakstu «Dzīvojam ne jau vienai dienai», rodas iespaids, ka cienījamais vadītājs, citīgi aizstāvēdams rajona un republikas intereses, pielieto ne visai patiesus argumentus. Neapstrīdu, ka dzelzsbetona paneļu māsu laukiem ir vajadzīgi. Taču šobrīd, šķiet, svarīgāk būtu saglabāt laukos vēl esošās vienasētas, veicot tajās remontdarbus un būvējot iekšsaimniecības ceļus, kā to dara, piemēram, mūsu pašu rajona Kirova kolhozs. Cilvēku aizvāšana no laukiem te ir mazinājusies. Mums nav laika gaidīt, kad uzceļ jauno rūpnīcu!

Tālāk, loģiskais saprāts saka, ka rūpnīca jābūvē iezveļu ieguves vietu tiešā tuvumā. Tādi ir, piemēram, karjeri pie Daugavpils un Riebiņiem, kur ir orientējoši 3 — 5 miljoni m³ lielas grants iegulas. Kāpēc šo objektu nevarētu būvēt tur? Vēl jo vairāk tādēļ, ka Preiļos augošu rūpniecības uzņēmumu nav un nebūs. Pakāpeniski mirstošas pilsētas liktenis gaida nevis Līvānus, bet gan rajona centru.

Taigad — par sociālo, kultūras un sadzīves objektu celtniecības jautājumu. Manuprāt, problēmas rada nevis limits, līdzekļu un celtniecības jaudu trūkums, bet gan tas, ka izsmeltas siltumapgādes, ūdens ieguves vietu un attīrīšanas iekārtu jaudas. Tā-

pēc arī mūsu organizācija nevar būvēt to, ko ir ielānojuši. Jaunās rūpnīcas celtniecība šīs problēmas tikai saasinās, jo pirmajā vietā vienmēr ir rūpnieciskā celtniecība. Visi pārējie tiek atlikti uz nezināmu laiku. Un kurš gan ar šo celtniecību nodarbošies, ja Līvānu PMK strādās rūpnīcas būvlaukumā?

Nenoliedzams ir fakts, ka, uzsākot rūpnīcas būvniecību, būs zināms daudzums speciālistu, kuriem vajadzēs dzīvot, bet viņu bērniem — arī bērnudārzu un skolas. Galu galā — tie visi būs arī jāpabaro. Cik ilgi savu kārtu lai gaida pārējie?

Kā būs ar kadriem? Esošie rūpniecības uzņēmumi netaisās samazināt ražošanas apjomus. Gluži otrādi — tiek gatavoti projekti rekonstrukcijai, jaunu ceļu būvniecībai. Arī laikraksta «Leņina Karogs» sludinājumu slejā itin bieži tiek publicēti garu garie saraksti par to, kur un kādi strādnieki vajadzīgi. Tas nozīmē, ka lieka darbaspēka Līvānos nav.

Mehāniski saskaitīti vidusskolu absolventus un noteikt viņiem darba klausas jaunajā rūpnīcā? Tas ir absurds. Kopmītnes vieniem nav tas galvenais dzīvī. Jauniešu skatījumā dzīvi Līvānos dara nepievilcīgu pavisam kas cits — lielais saslimstības īpat-

● REZONANSE: JAUNA CELTĒNICĪBA LĪVĀNOS

● REZONANSE: JAUNA CELTĒNICĪBA LĪVĀNOS

Rīt — uz Jasmuižu!

16. septembrī pulksten 14.00 Jasmuižā notiks Raiņa piemēnas pasākums. Tas veltīts Raiņa pirmā oriģināldarba «Apdziedāšanas dziesmas III vispārīgajiem latviešu dziesmu svētkiem» simtgadei. Piedalīsies dzejnieki A. Rancāne un E. Pelšs, literatūrzinātniece J. Kursīte. Raiņa sacerētās apdziedāšanas dziesmas lasīs Preiļu 1. vidusskolas skolotāji. Koncerts konservatorijas mācību koris.

PĒTERIS ZEILE

Konsekventi,
līdz galam uzticīgi

(Nobeigums. Sākums 8. septembra numurā.)

Domājot par Raiņa braucienu uz Minsku, Baltkrievu kultūras institūta konferenci, pirmām kārtām jāatzīmē Raiņa lielā, aktīvā interese par visdažādākajām baltkrievu dzīves un kultūras sfērām. Izmantojot sirsniņo saimnieku — baltkrievu draudzīgo pretimnākšanu, Rainis šajās dienās Minskā nebija tikai godaviesis; viņš jutās kā aktīvs visa līdzdalībnieks, viņš kāri visu tiecās tvert, izziņāt, apjēgt un izjust. Viņš divreiz teica runas, kā liecina Jāzeps Pušča, visus pārsteidzot ar baltkrievu kultūras zināšanām. Cita starpā savā runā Rainis teica: «Latvijas proletariāta intereses prasa, lai baltkrievu tauta attīstītos pēc iespējas straujāk; uz tādu attīstību cer latviešu proletariāts un veic visus iespējamus no tā atkarīgos pasākumus.

Es pats esmu cēlies no Latgales, no tās daļas, kur dzīvo daudz baltkrievu. Esmu saistīts ar baltkrievu novadniecību.»¹⁰ Rainis daudz sarunājās ar Janku Kupalu, arī ar Jakubu Kolasu, clemojās jauno rakstnieku apvienībā «Uzvišša», apmeklēja Universitāti, iepazīnās ar medicīnas fakultātes kabineti, sarunājās ar mācību spēkiem un studentiem. Baltkrievijas valsts muzejā viņu saistīja daudzi vēstures un etnogrāfijas materiāli. Rainis iepazīnās ar Minskas Ievērojamākajām vietām, jaunajiem rajoniem, gleznaino apkārtni. Jankas Kupalas bibliotēkā viņu saistīja daudzas retas grāmatas. Rainim bija ilgas un draudzīgas sarunas ar teātra darbinieku Jāzēpu Dīlu (pseud. Teodors Kuleša), pēc kura ierosmes tika tulkojts Raiņa viencēliens «Girts Vilks», kas iznāca 1930. gadā un tika iestudēts uz pašdarbības skatuves. Vēlāk J. Dīls uzrakstīja plašas atmiņas par Raiņa deviņām dienām Baltkrievijā. (Tās publicētas krājumā «Rainis laikabiedru atmiņās» R., 1985.) Milzīgu gandarījumu Rainim kā dramaturgam sagādāja vairāku teātra izrāžu noskatīšanās Minskā — «Pinksas šlahta», «Zaļā Kakadū», «Kalēis volevodā», «Kastuss Kalinovskis». Viņš piedalījās otrā Baltkrievu teātra atklāšanā Vitebskā, kur uzstājās ar runu un noskatījās I. Bekalu «Sendienās». Domu apmaiņa ar filozofu, vēlāko akadēmiku Vitāliju Serbentu un citiem Baltkrievijas kultūras darbiniekiem šajās tik nesātinātajās dienās garīgi uzlādēja. Rainis sniedza interviju Baltkrievijas Kompartijas CK avīzē «Zvezda» (intervija nodrukāta 1926. gada 17. novembrī). Cita starpā Rainis atzīmēja, ka viņu īpaši interesē, kā tiek risināts nacionālais jautājums Baltkrievijā: «Es, kā sociālists, tagad esmu nonācis pie secinājuma, ka bez nacionālā jautājuma atrisināšanas nevar tikt atrisināts arī sociālais jautājums, un tāpēc manī tik asi interesē šo divu jautājumu attiecības.»¹¹

Bet cik daudz neizmirstami nozīmīga Rainis paņēmis sev līdzi. Liecinā Raiņa «Piezīmes par iespaidiem Baltkrievijā», kas uzrakstītas daļēji Minskā, daļēji — atgriežoties Rīgā. Tajās viņš detalizēti apraksta akadēmiskās konferences sēdes toni, kā arī Minskas kluba plašajās telpās, to norisī, atmosfēru, Minskas dzīves savdabīgos ritmus. Piezīmēs īpaši akcentēts baltkrievu valodas un kultūras

pazemojošais stāvoklis pagātnē un baltkrievu inteliģences cīņa par tās atdzimšanu un uzplaukumu. Cita starpā šajās piezīmēs Rainis saka: «Cariskos spaidu laikos baltkrievu valoda tika nolikta par prastu zemnieku un strādnieku runu, kurā nekad nebūtu iespējams radīt literatūru, kuru nekad nevarētu lietot inteliģence un kultūra. Lielā revolūcija, iznīcinādama veco spaidu valdību, atcēla arī spaidu no valodas, un nonicinātā, nolīgta baltkrievu valoda tika par brīvu un pat par valdošo valodu savas tautības teritorijā. Jaunā Baltkrievija piedzīvoja savu garīgo atdzimšanu lielā entuziasmā un ideālismā. Nav lielāka prieka dzejniekam kā redzēt, just līdzi un tikt alzrautam no skaidras spožas gaismas plūsmas. (...) Spožu saules mūžu baltkrievu darba tautai!»¹²

Es izjūtu lielu gandarījumu vienmēr, kad redzu konkrētu apliecinājumu Jāņa Raiņa un Jankas Kupalas lieliskās tradīcijas turpinājumam latviešu un baltkrievu literatūrā, kultūras sakaru stiprināšanā. Esmu izjutis prieku par Jankas Kupalas, Petrusa Brovkas, Maksima Tankas, Pimenā Pančēna, Edzi Agnacvetas, Rīgora Borodulīna, Vladimira Karatkeviča un citu autoru darbu, par krāšņās «Baltkrievu dzejas izlases» un citu darbu iznākšanu latviešu valodā. Pedējā krājuma sagatavošanā un latviskošanā piedalījās gan izcili latviešu dziesmas mēstari — J. Sudrabkalns, M. Kempe, A. Grigulis, A. Vējāns, gan daudzi vidējās un jaunākās paaudzes talantīgi dzejnieki. Daudz pūļu baltkrievu un latviešu kultūru tuvināšanā pieļika Jūlijs Vanags un Jeronims Stulpāns, kuru diemžēl vairs nav mūsu vidū. Pašreiz lielu darbu šajā ziņā Baltkrievijā veic Rīgorš Borodulīns (tulkojis Raiņa «Pūt, vējin!»), daudzu mūsu dzejnieku darbus) un Sergejs Panizņiks, bet Latvijā — Mirdza Ābola. Lielu gandarījumu sniedza S. Panizņika un M. Ābolas nesen Minskā baltkrieviski iznākušā latviešu dziesmas antoloģija divos sējumos. Es ļoti priecājos par latviešu dainu iznākšanu baltkrievu valodā 1987. gadā. Ar M. Ābolas priekšvārdu par dainām un S. Panizņika pēcvārdu par latviešu tautasdziesmu atzētojami Pēterī Masalski, kas, cita starpā, ir mans novadnieks — dzimis Latgalē un ir arī pirmais Raiņa darbu atzētojamais baltkrieviski. Mani iepriecina baltkrievu draugu atsūtītā Maksima Bogdanoviča lieliskais dzejoļu krājums «Vainags». Īpaši arī tāpēc, ka šo grāmatu ļoti mīlēja Rainis. Tā līdzās Jankas Kupalas un citu baltkrievu darbiem atradās godavietā viņa bibliotēkā. Arī M. Bogdanovičs pazinis Raiņa dzejoļus un tos augstu novērtējis, recenzējot krājumu, kurā tie levtetoti.

Rainis konsekventi, vienmēr, visu mūžu bija uzticīgi latviešu un baltkrievu tautu, to kultūru draudzības, sadarbības un attīstības idejai. Būsim arī mēs uzticīgi šai idejai, kņsim to un īstenosim dzīvē, darbībā.

10) Literārais mantojums, I, 469. lpp.

11) Literārais mantojums, I, 473. lpp.

12) Literārais mantojums, I, 471. — 472. lpp.

* Dzejas dienas

ANNA RANCANE

Kad koki
kā putni uz spārnēm
preti debesīm tīrumus nes,
uz ceļmalas akmens piesēdies,
rudens pārcilā dvēseles.

Velk no pēdurknes, velk no ķešas,
no lakata ārā tin,
katra lapa tam pieri noskūpstā,
savu augšāmcelšanos svin.

Bet dvēseles — dvēseles nevar
raisīties no saviem zariem,
tās paliek par brūniem pumpuriem
līdz jaunam pavasarim.

Mēs esam nebrīvi. Cik nebrīvi var būt
vien badā dvēseles, ne maizes badā.
Cik klusi, vientuļīgi jāmak dvēsele sēt,
lai būtu sāta, gausa visu gadu!

Cik klusi, vientuļīgi jāprot zemē plakt
un izmismā gaīsa stara lūgties...
Mans Dievs, es negribu no tevis zagst,
ne nāku tavā smagā valgā jūgties.

Kur savu rūgto nebrīvību likt,
Kad puto vīns un maize galdā staro,
Kad pelēcīga viešņa kaktā sēd
Un klusi lūdz. Bet viņu nepabaro.

Anna Rancāne.

KAD MŪSU ZEMĒ 1957. gadā tika palaists pirmais kosmiskais pavadoņs, visa pasaule izjuta ne tikai prieku, bet arī izbrīnu. Kā kaut kas tāds bija kļuvis iespējams valstī, kas nesen pārdzīvojusi tādu briesmīgu karu? Bet Jūlija Gagarina lidojums Amerikas Savienotajās Valstīs izraisīja visistāko šoku: tolaik mums bija praktiski divas reizes mazāks ražošanas potenciāls, tomēr mēs bijām spējuši apsteigt ASV kosmosa apgušanā. Speciāli nodibinātā prezidenta komisija šā fenomena izskaidrošanai secināja

jo situāciju izglītības jomā, var pievērsties UNESCO klasifikācijai, kuru izmanto vairākums valstu. Tās pamatā ir likumsakarība, pēc kuras zinātniski tehniskās revolūcijas gaita ir atkarīga no tā, kāda daļa jaunatnes iegūst augstāko izglītību. Pēc jaunatnes intelektuālās koeficienta (JIK) spriež par zinātniskās revolūcijas tempiem sabiedrībā.

Ap 1953. gadu mūsu valsts pēc šā rādītāja ieņēma trešo vietu pasaulē pēc ASV un Kanādas. Turklāt tajos gados distance starp šīm valstīm strauji

Septiņdesmitajos un astoņdesmitajos gados valdības visās tajās valstīs, kas dziļi iesaistītas ZTR, sāka fiksēt izglītības attīstību, kadru sagatavošanu un kvalifikācijas celšanu. Jo tikai tādas valstis, kur visvairāk iedzīvotāju mācās, uzvarēs pasaules sacensībā, tikai tādas tautas, kuras visvairāk mācās, sekmīgāk sagatavo placdarmu, lai ekonomika, tehnika, zinātne, kultūra izrautos uz priekšu, nodrošinot uzvaru sociāli ekonomiskajā sacensībā.

Pievērsīsimies vēsturei. Speciālisti apgalvo, ka Eiropā labākās universitātes, kas pastāvēja Viktorijas Anglijā, palīdzēja šai valstij pēc simt gadiem kļūt par pasaules rūpniecības un tirdzniecības līderi. Savukārt ASV jaunās universitātes un koledžas ar progresīvāku un demokrātiskāku izglītības sistēmu deva iespēju amerikāņiem pātrināt savu ražošanas spēku pieaugumu un pēc dažiem gadu desmitiem atņemt angļiem uzvaras laurus ekonomikā.

Kā rāda analīze, PSRS tautas saimniecībā speciālistu — augstskolas vai tehnikuma absolventa — ieguldījums vidēji ir 4,2 reizes augstāks nekā vidusskolas vai PTS absolventa ieguldījums. Lūk, kāpēc profesionāli tehnisko skolu tīkla pagaidu paplašināšana ir acīmredzami taktisks piespiedu manevrs, lai samazinātu aso darbaspēka deficītu. Bet tas radies tāpēc, ka pie mums ir zems sabiedriskā darba ražīgums, jo ļaudis spiesti strādāt ar novecojušu iekārtu. Protams, ka šādi veidot ilglaicīgu stratēģiju nedrīkst, jo tas uz desmitiem gadu nobremzēs ZTR attīstību un ekonomisko progresu.

Vēl jārunā par to, ka daudziem padomju augstskolu absolventiem sagatavotības līmenis atzīven vēl ir zems. Nav nejaušība, ka XIX Vissavienības partijas konference tika atklāti runāts par padomju augstākās un vidējās speciālās izglītības atpalcību no dzīves prasībām, zinātniski tehniskā un kultūras progresa. Šodien mēs ļoti krasi izvirzām jautājumu par visas augstākās izglītības sekmēšanu.

Droši vien ir pienācis laiks uzņemt kursu uz masveidīgu augstāko izglītību. Bet perspektīvā arī uz vispārēju augstāko izglītību, tiesa, nevalag saarast «vispārējo» kā visiem «obligāto». Tai jābūt pieejamai katram, kam ir vēlēšanās, gribas, spēks un citas nepieciešamās dotības. Kas attiecas uz padomju augstskolām, tad saimnieciskā aprēķina un pašfinansēšanas apstākļos tās arī patstāvīgi var daudz ko izdarīt savas bāzes un sava sociālā prestiža nostiprināšanai un paplašināšanai.

B. ISAKOVS,
ekonomikas zinātņu doktors
(APN)

Izglītības pārkārtošana:
izlauzties
no ilūziju gūsta

ja: PSRS ir apsteigusi Ameriku, patecoties iedzīvotāju izglītības līmenim.

Var bez liekas kautrības teikt, ka izglītības laukā pēcoctobra periodā mums bija ar ko lepoties. Padomju varas pirmajos gadu desmitos mēs divkārt pārsniedzām pašas dinamiskākās pasaules valstis izglītības līmeņa pieauguma tempos.

Lielais Tēvijas karš mūsu valsts pieaugušajiem iedzīvotājiem iesākās vidēji kā «četrklasniekiem». Tolaik krasi pieaugušajam zināšanu līmenim bija prava loma uzvarā pār fašistisko Vāciju. Pasaulē pirmo atomelektrostaiciju uzbūvēja «plecklasnieku» zeme. Pirmo kosmonautu orbītā nosūtīja jau «septiņklasnieku» tauta. Pārkārtošanās mēs uzsākām, būdami «desmitklasnieki». Taču, ja būtu tikusi saglabāti pirmskara gadu izglītības līmeņa celšanas tempi, šodien mēs būtu vismaz «trīskursnieki».

Kad tad ir iesākusies mīnāšanās uz vietas? Atbildi uz šo jautājumu dod statistika. Pirmskara gados nacionālā bruto produkta daļa, ko izlietoja izglītībai, mūsu zemē svārstījās septiņu līdz deviņu procentu robežās. Atgādināšu, ka ASV un Japānā šī daļa ir sešu līdz septiņu procentu robežās. Pēckara gados izdevumi izglītībai PSRS samazinājās līdz 6 — 7 procentiem. 1964. gadā tie bija 6,7 procenti, bet 1982. gadā jau tikai 4,2 procenti. Un visus turomākos gadus nāikuši aptuveni šajā līmenī. Turpretim speciālisti uzskata: lai izglītības sistēma kļūtu par aktīvu ekonomikas pātrīnāšanas faktoru, šī daļa jāpalielina vismaz divkārt.

Lai precīzi parādītu pašreizē-

samazinājās. Bet, sākot ar sešdesmito gadu vidū, pie mums uzvarēja tendence stabilizēt plānu uzņemšanai augstskolu dienas nodalās, sākas taupīšana uz izglītības rēķina. Rezultātā UNESCO pasaules tabulā pēc šā rādītāja mēs esam noslidējuši no trešās uz ...42. vietu.

Bremzēšanas mehānisms stagnācijas periodā izraisījis attīstības tempu palēnināšanos visās izglītības pakāpēs, sevišķi 3. un 4. pakāpē (t. i., augstākajā izglītībā un aspirantūrā), kā arī ekonomikā kopumā — uz dinamisko valstu fona. Tā septiņdesmito gadu beigās «triljonāru klubs», kurā iesaita valstis, kas ražo NBP (nacionālo bruto produktu) ne mazāku par triljonu dolāru, sastāvēja no diviem ekonomikas supergigantiem — ASV un PSRS. 1987. gadā «triljonāru klubā» jau ietilpa četri pasaules supergiganti, ar NBP un nacionālā ienākuma apjomu atbilstoši (triljonus dolāru): ASV — 4,5 un 1,9, Japāna — 2,4 un 1,2, PSRS — 1,8 un 1,2, VFR — 1,1 un 0,6.

Pat tagad, uzsākuši pārkārtošanās ceļu, mēs vēl ne gluži pietiekami skaidri izprotam augstākās izglītības nozīmi mūsdienu dzīvē. Bet par šīm problēmām jārunā pilnā balsī. Ir zināms, ka apbrūnība ar zināšanām darba ražīguma pieaugumu ietekmē spēcīgāk nekā apbrūnība ar fondiem. Un vislielāko atdevi dod tieši augstskolas pātrīnāta attīstība.

Izglītības pārkārtošanās problēmas pašā apspriež mūsu presē, kaut gan ne vienmēr to darām atklāti un dziļi. Bet šodien taču vajag pārskatīt virkni novecojušu dogmu un postulātu, ko jau sen ir apgāzusi prakse.

Svētki tuvojas!

Mūsu laikraksta lappusēs varējat lasīt gan aicinājumus, gan paziņojumus sakarā ar šoruden gaidāmajiem Jaunatnes svētkiem. Un šķiet, ka patlaban pienācis brīdis, lai uzdotu dažus jautājumus komjaunatnes rajona komitejas otrajam sekretāram Igoram Derjaginam, vienam no svētku galvenajiem organizatoriem.

— Kad un kur paredzēti organizēt Jaunatnes svētkus?

— Pirmie Jaunatnes svētki mūsu rajona vēsturē sāksies 1. oktobrī ap pusdienlaiku Preiļos. Iespējams, ka atklāšanas un tālāko pasākumu secība un vieta vēl var mainīties, taču skaidri zināms, ka svētki noslēgsies ar nakts balli.

— Vai šie svētki top tikai ar komjaunatnes rajona komitejas darbinieku spēkiem?

— Sobrīd vairs ne. Kaut gan pati ideja dzima un laika gaitā ar priekšlikumiem un papildinājumiem «apauga» tieši šeit. Patlaban mums palīgi un domu biedri ir pionieri un skolēnu namā, rajona kultūras namā. Svētku laikā organizatorisku palīdzību vajadzēs gan no sakaru mezgla, gan Valsts autoinspekcijas, gan arī no citu organizāciju darbiniekiem.

— Praktiska gatavošanās

svētkiem sākās agustā. Bet informācija par gaidāmajiem svētkiem kopā ar aicinājumu visiem rajona jauniešiem sūtīt savus priekšlikumus, idejas pirmo reizi laikrakstā bija ievietota jau jūlijā. Vai jaunieši bija atsaucīgi, pieteicās?

— Diemžēl nē. Vismaz ne tik aktīvi, kā cerējām.

Praktisku palīdzību svētku gatavošanā piedāvāja vairāki nekomjauniešu vecuma cilvēki.

— Vai tā nebūs noslēpuma izpaušana, ja es palūgšu kaut nedaudz pastāstīt par to, kas paredzēti svētku programmā?

— Iecerēts ļoti daudz kas. Dienai jābūt piesātinātai. Esam paredzējuši sporta pasākumus (ne visai nopietnu skrējēju, sacensības triālā un skeitbordā), modes demonstrējumus un demonstrēto tērpu pārdošanu. Savu māku rādīs jauno tehniku

stacijas zēni. Iespējams, būs pat neliela ugunošana. Arī citi interesanti pasākumi, tikšanās.

Vēl es gribētu aicināt pieteikties komjaunatnes rajona komitejā vietējos māksliniekus un fotogrāfus, kuri vēlētos svētkos izstādīt savus darbus (varbūt tos arī pārdot). Tāpat jauniešus, kuri gribētu uzstāties koncertā — dejojot, dziedot (arī savas dziesmas). Kas nu kuram padodas un patīk.

— Vai mūzika svētkos būs?

— Protams!

— Un kāds no jauniešu iecelstajiem ansambļiem?

— Mjā... Nupat atteicās ierasties grupa «Pērkonis», taču nezaudējām cerības. Vēl ir padomā «Kratsis», «Credo» vai «Arhivs»...

— Būs arī citi viesi?

— Jā. LVU Studentu kluba skeitbordisti, sporta deju (breiks, rokenrols) grupa no Daugavpils, Viļņu sadzīves pakalpojumu kombināta modes demonstrētājas. Droši vien arī citi.

— Vai drīkst uzdot arī tik delikātu jautājumu kā svētku finansēšana? Vai mums — svētku apmeklētājiem — ieeja un pieeja visur būs brīva?

— Sobrīd visu gatavošanos svētkiem finansējam, kā arī visu uzstāšanos apmaksāsim no

komjaunatnes līdzekļiem. Bet ieeja visur, izņemot koncertu un nakts balli, būs brīva. Taču arī šajos pasākumos bilešu cenas būs ļoti mērenas.

— Vai tiešām ar nakts balli svētki arī beigsies? Vai tādām gadījumam par godu, kad kopā sanāks tik daudz jauniešu (es ceru), visi kopā nevarētu izdarīt arī ko paliekošu?

— Bijām domājuši par svētdienas talku. Diemžēl tā nenotiks. Svētki risināsies tikai vienu dienu.

— Paldies par sarunu un lai izdodas svētki!

Jūs redzat, ka iepriekšētie solījumi un aicinājumi nav bijuši veltīgi. Svētki būs! Ikviens no mums vēl var pagūt pielikt tiem arī savu roku un izdomu. (Vai tiešām tie apkēriģākie un visu paši izdarīt gribošie jaunieši ir tikai kaut kur, bet tikai ne pie mums?)

Piebildišu, ka uz svētkiem tiek aicināti ne tikai preiļieši, bet gan visi rajona jaunieši — no Līvāniem un Vārkavas, Aglonas un Riebiņiem utt. Vārdu sakot — visi, kas ir un jūtas jaunil!

Būsim kopā 1. oktobrī!

S. JOKSTE

P. S. Sekojiet reklāmai!

SPORTS

Veiksmīgi starti

Trīs dienas Talsos risinājās Latvijas PSR Iekšlietu ministrijas rīkotās sacensības ugunsdzēsības sportā. Spēkiem un meistarībai mērojās desmit komandas — pirmo divu vietu ieguvējas zonās. Latgales zonu pārstāvēja Preiļu un Jēkabpils rajonu profesionālo ugunsdzēsēju vienības.

Preiļieši pirmoreiz piedalījās tik augsta ranga sacensībās un...veiksmīgi! Gan sacensību organizētājiem un vadītājiem, gan dalībniekiem mūsu rajona ugunsdzēsēju starti sagādāja ne vienu vien pārsteigumu.

Komandu vērtējumā izcīnīta ceturta vieta, bet disciplīnā — izvēšanās darbam ar hidrantu — mūsējie bija otrie labākie. Startēts uzteicami, ja ņem vērā, ka mūsu rajona ugunsdzēsējiem nav savas treniņiem piemērotas sporta bāzes. Sacensības nācās piedalīties bez īpašas gatavošanās. So panākumu kalnājis ikdienas darbs un mācības.

M. JAUDZEMA

Redaktors P. PIZELIS

TV Viļņa

15. septembris. 18.00 — Zīnas. 18.15 — Estrādes koncerts. 18.35 — Meklējumi. Risinājumi. Rezultāti. Saimnieciskais aprēķins un uzņēmuma ekonomiskā pārkaŗtošana. 19.05 — Reklāma. 19.10 — Raiņojums par Lietuvas PSR tautas skatuves mākslinieci I. Miķiavičūti. 20.00 — «Panorāma» Dienas zīnas (krievu val.). 20.35 — «Labu nakti, mazuli!» 21.00 — «Laiks». 21.40 — «Pārkaŗtošanās starmetis». 21.50 — Mākslas filmas «Uz priekšu, gardemarinil!» 2. sērija. 23.05 — Vasara un mūzika. 23.40 — Zīnas.

16. septembris. 8.00 — «Labrīt!» 8.20 — No muzikālās filmotēkas. 9.00 — Dokumentālā filma. 9.30 — Multiplikācijas filma. 9.50 — Meklējumi. Risinājumi. Rezultāti. Saimnieciskais aprēķins un uzņēmuma ekonomiskā pārkaŗtošana. 10.20 — Koncerts. 11.20 — Mākslas filmas «Vizīte pie Minotaura» 4. un 5. sērija. 18.00 — Zīnas. 18.15 — TV — skolēniem. Zinātnes pasaulē. 18.55 — Lietuvas televīzijas dokumentālā filma «Sirvintos». 19.15 — Starptautiskais rokmuŗikas fes-

tivāls «Lituanika-88». 20.00 — «Panorāma». Dienas zīnas (krievu val.). 20.35 — «Labu nakti, mazuli!». 21.00 — «Laiks». 21.40 — «Pārkaŗtošanās starmetis». 21.50 — Jaunatnes viktorīna. 23.20 — Zīnas. 23.30 — Mākslas filmas «Dokuments «R»» 1. sērija. 0.45 — Dokumentāla filma.

17. septembris. 9.00 — Zīnas. 9.15 — No muzikālās filmotēkas. 10.20 — TV — skolēniem. Mācīties runāt angliiski. 10.50 — Dokumentālā filma «Tirgus, privātpaŗnieks un kooperācija». 11.30 — Par liecinieku pieaicināto vēsturi. 12.00 — Nedēļa panorāma (krievu val.). 12.30 — Koncertfilma. 12.55 — Agrorūpnieciskais komplekss: darbi un cilvēki. 13.55 — Koncertfilma. 14.20 — XXIV vasaras Olimpisko spēļu svinīga atklāšana Pārkaŗde no Seulas. 18.00 — Zīnas. 18.15 — Padomju dziesmas antoloģija. 18.30 — PSRS čempionāts futbolā «Zaļgiris» (Viļņa) — «Dinamo» (Tbilisi). 20.15 — «Panorāma». Dienas zīnas (krievu val.). 20.50 — «Labu nakti, mazuli!» 21.00 — «Laiks». 21.40 — «Pārkaŗtošanās starmetis». 21.50 — Mākslas filmas «Uz priekšu, gardemarinil!» 3. sērija. 22.55 — Zīnas. 23.05 — Mākslas filmas «Dokuments «R»» 2. sērija.

Tradicionālais motokross «SAUKA-88» notiks Saukā (Ormaŗkalna trasē) 25. septembrī plkst. 12.00.

Sacensības 124 kubikcentimetru klasē jaunieŗiem, 250 kubikcentimetru, 350 kubikcentimetru, 500 kubikcentimetru un 1000 kubikcentimetru motociklu klasēs vīriem.

Pelēcu ciema kultūras nams aicina uz tikŗanos ar brāŗiem Ziemeļiem ŗi gada 22. septembrī plkst. 17.00.

Ieeja — 2,50 rbļ. Bileŗu iepriekŗpārdoŗana —stundu pirms koncerta.

Preiŗu rajona agrorūpnieciskās apvienības mācību kombināts organizē latvieŗu valodas apmācības kursus. Sākums — ŗi gada 1. oktobrī. Uzziņas pa tālruniem 21450, 23108.

DAUGAVPILS CEĻOJUMU UN EKSKURSIJU BIROJS piedāvā ŗādas ceļazīmes.

Ceļojumam ar vilcienu:
Feodosija — no 30. septembra līdz 14. oktobrim. Ceļazīmes cena — 166 rbļ. Apmēŗšanās privātsēktorā (2 — 4 cilvēki istabā); netālu no jūras. Ekskursijas pa Feodosiju, uz izdzisuo vulkānu Karadags, uz Aluŗtu, izbraucieni jūrā.

Ceļojumam ar lidmaŗinu:
Soŗi — no 1. līdz 11. oktobrim. Ceļazīmes cena — 238 rbļ. Apmēŗšanās privātsēktorā (2 — 4 cilvēki istabā). Ekskursijas pa Soŗiem, uz Ricas ezeru, Gagriem, uz Ahuna kalnu, uz dendrāriju, pa muŗejiem.

Ceļazīmes var iegādāties Daugavpilī, pasta indekss 228400, 5. augusta ielā 25, tālrunis 26206, 25503.

Preiŗos, kolhozu tirgū, 17. septembrī plkst. 10.00 Rĩgas rajona sovhozs «Olaine» pārdoŗ 3,5 mēneŗus vecas dēŗjvistiņas.

IEVĒRĪBAI!

27. septembrī Preiŗu pilsētas Tautas deputātu padomes sesijā tiks izskatĩts jautājums «Par Preiŗu pilsētas vidusskolu darbu, pilnveidojot profilakses pasākumus skolēnu likumpārkaŗpumu novēŗšanai».

Lūdzam Preiŗu pilsētas ie-

dzīvotājus izsacĩt savas domas un ierosinājumus jaunatnes audzināŗanas darba uzlaboŗšanai. Savas vēstules adresējiet Preiŗu pilsētas izpildkomitejai. ŗos sūtījumus vēlamies saņemt līdz 20. septembrim.

Preiŗu pilsētas izpildkomiteja

Pār tevi smĩŗu klusums klāts,
Vien paliek atmiņas
Un tava mūŗa stāsts.

(J. Rūsiņŗ)

Izsakām dziļu līdzjūtĩbu HELENAS ERTES piederĩgajiem, izvadot viņu pēdējā gaitā.

M. Gorkiŗa kolhoza valde

Nav tēva, nav... Nē, visu mūŗu dzĩvos

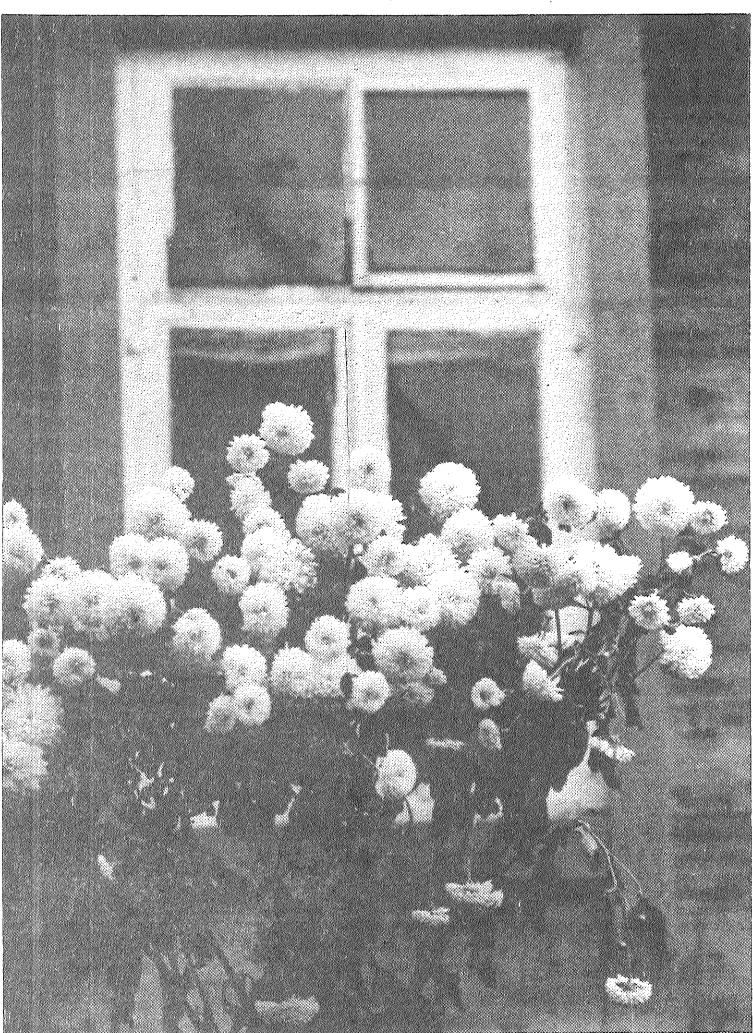
Tēvs manā atmiņā un darbos.

(M. Ķempe)

Skumju brĩdĩ esam kopā ar audzinātāju Eleonoru Lĩvdāni,

no TĒVA atvadoties.

10. b klases audzēkņi

Aiz loga rudens.

K. GAILUMA foto

«LEJINA KAROGS»

Laikraksts iznāk otrdienā, ceturtdienā un sestdienā latvieŗu un krievu valodā.

«Ленина Карогс» («Ленинское знамя»). Газета Преильского районного комитета Коммунистической партии Латвии и районного Совета народных депутатов на латышском языке, г. Преиљи, Латв. ССР. Издательство «Звайгзне», г. Рига, ул. Горького, 105.

REDAKCIJAS ADRESE: 228250, Preiŗos, Komjaunatnes ielā 1.

TĀLRUNI: redaktors — 22059, redaktora vietnieki — 21996,

atbildĩgais sekretārs — 22154, agrorūpnieciskā kompleksa, jaunatnes dzĩves un sporta nodaŗas — 21759, rūpniecības, celtniecības un kultūras nodaŗas — 21985, grāmatvedība, uzziņas par sludinājumiem — 22305.

Laikraksts iespiests Latvijas PSR Valsts izdevniecību poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības lietu komitejas Daugavpils tipogrāfijā 228400, Daugavpilī, Valkas ielā 1. 1 nos. Iespiedloksne. Ofsetiespiedums. Metiens 14073 eks. (latv. val. 10001 eks., krievu val. 4072 eks.). Indeks 68169. Pas. 1330.